

čtvrtinu. Jinak by tomu bylo, když by manžel ohledně této čtvrtiny byl ustanoven testamentárním dědicem; arcif je fideikomissární substituce sama o sobě jen kdykoli odvolatelné pořízení.

Správné jest dále tvrzení Krainzovo (str. 415), že starší poslední vůle zůstává pozdější dědickou smlouvou nedotčena co do vyhrazené čtvrtiny. To jest jasné, neboť smlouvou dědickou lze pořídit jen co do tří čtvrtin pozůstalosti. Nelze užití argumenta a maiori ad minus § 713 obč. zák. co do celé pozůstalosti: Smlouva dědická jest sice silnějším titulem dědickým než testament a zrušuje dřívější poslední vůli (analog. § 713 obč. zák.), ale jelikož jest účinnou maximálně co do tří čtvrtin, zůstává starší pořízení co do čtvrtiny účinné. Předpoklad § 713 obč. zák. o tom, že zůstavitel chtěl pořídit ohledně celé pozůstalosti, není u smlouvy dědické udržitelný, neboť to dle § 1253 obč. zák. ani není možné. Pokud podily dědické odkazy, určené v dřívější poslední vůli, převyšují čistou čtvrtinu, nutno je redukovati na tuto. Jak jest však rozhodnouti, když dřívější poslední vůle se vztahuje na více než jednu čtvrtinu a dědická smlouva na méně než tři čtvrtiny?

(Pokračování příště.)

Dr. MILOSLAV VAVÁČEK:

Protestace směnky domicilované a směnky opatřené „nevlastním domicilem“.

Protestace směnek vůbec, jako důležitý směnečno-právní úkon, vyhrazený kompetenci notářů, vyžaduje vzhledem k své právní povaze značné opatrnosti a hlavně svědomitosti, kteréž vlastnosti, budiž zdůrazněno, byly po zásluze vždy i od odpůrců našeho stavu loyálně přiznávány.

Nadto ovšem přirozenou a nezbytnou podmínkou protestní, s ohledem zejména na materiální význam, jest přesné posouzení právní povahy a druhu směnky ku protestaci předložené, a jemu pak zcela a výstižně přizpůsobiti jest vyhotovení protestu formou i stylisací.

A právě s tohoto hlediska posuzováno vyhotovují se někdy protesty stylisačně stejně znející, ač osvědčuje se jimi presentace ku placení směnek, vykazujících v každém případě podstatně různou povahu s hlediska čl. směnečného zákona.

Chci stručně pojednati a ukázati na příkladech, jak v praxi dosud vyskytují se směnečné protesty pro neplacení sepisované používáním jednoho vzoru na všechny případy zdánlivě podobné, — takže pak takový protest nejví se jako přesná praktická aplikace zákonných ustanovení; což platí zejména pokud jde o směnky domicilované a směnky opatřené »nevlastním domicilem«.

Domicilem podle § 22 směnečného zákona jest na směnce označení platebního místa, které jest rozdílné od směnečnickova (akceptantova) bydliště, respektive výstavcova, jedná-li se o směnku vlastní.

Důležitým a rozhodným znakem jest tato rozdílnost místa (distantia atque varietas loci). Jakým způsobem musí být údaj takového platebního místa na směnce napsán, aby vůči směnečným dlužníkům byl právně závazný, o tom nebudu se zmiňovati, ježto chci probrati pouze praktické jeho důsledky, a tato okolnost vymyká se z rámce dnešní úvahy.

Při tom dále může býti označena osoba, která má v tomto platebním místě směnku v den dospělosti honorovati, — tedy domiciliát či umístěnek, nebo nemusí býti vůbec o této osobě činěna zmínka, a potom má místo zákonná presumpce, že totiž plátcem směnky jest sám směnečník u traty komisní nebo výstavce u směnky vlastní.

Příklad: 1. domicilu: »Splatno u Městské spořitelny v Roztokách«.

2. domicilu s údajem domiciliáta: »Splatno p. Fr. Novákem u Městské spořitelny v Roztokách«, při čemž v obou případech bydlištěm směnečníka (akceptanta, výstavce) jsou na př. Veltrusy.

Právě v těchto případech, ač jde o směnky různé právní povahy, což má hluboký materiální význam, nečinívá se v praxi rozdílu a protest pak vyhotovuje se, jak za starší praxe dělo se téměř pravidlem, přibližně takto:

Číslo protestu: 1005.

Protest.

Kolek 8 Kč.

Na požádání a ve jménu Městské spořitelny v Roztokách předložil jsem dnes o jedenácté hodině dopoledne já notář původní směnku, dole přepsanou a kolkem za jednu korunu čl. opatřenou, téže spořitelně jako domiciliáta v kanceláři její tutěž k zaplacení, obdržel jsem však od ředitele její pana Aloise Heřmana za odpověď: »Není krytí!«

Poněvadž se nestalo zaplacení této směnky, vydal jsem o tom tento protest.

V Roztokách, dne dvacátého prvního června roku devítistého třicátého a druhého.

L. S. Dr. Václav Neubauer v. r.,
notář.

Opis!

Listovný kolek za 1 Kč.

V Roztokách dne 19. dubna 1932. Na. 744 Kč 50 h.

Dne 19. června 1932 zaplaťte za tuto první směnku na řád náš vlastní peníz korun čl. sedmset čtyřicet čtyři 50/100 hodnotu ve zboží a zúčtujte ji bez návěští.

P. T.

Frant. a Berta Čejkovi, maj. truhlářství, ve Veltrusích.

Karel Pecháček v. r.

František Čejka v. r.

Berta Čejková v. r.

Splatno u Městské spořitelny v Roztokách.

A tergo:

Karel Pecháček v. r.

Poplatky: za protest: 8 Kč,

za psaní: 3 Kč,

za kolek: 8 Kč,

Ca: 19 Kč.

In fidem copiae:

L. S. Dr. Václav Neubauer v. r.,
notář.

Rozeběřeme si takový protest:

1. Jedná se o směnku domicilovanou bez údaje domiciliáta.
2. Protestem jest směnečný věřitel, jím jest každý oprávněný držitel směnky, tedy v našem případě Měst-

ská spořitelna v Roztokách, která jako majitelka směnky blankoindosamentem legitimovaná, jest plně oprávněna žádati zaplacení svojí směnky, — nedá se tedy proti slovům: »na požádání a ve jménu Městské spořitelny v Roztokách« ničeho namítati.

3. Protestátem směnky jest v protestu uvedena opět Městská spořitelna v Roztokách, — přihlédneme, zda správně!

Podle směnečného zákona jest protestátem osoba, vůči které se protesty činí, a protest pro neplacení dlužno tedy činiti proti osobě, která platiti jest povinna.

V citovaném protestu presentuje se směnka ku placení Městské spořitelny v Roztokách, a výslovně se praví: »jako domiciliátce«, ač v doložce domicilu udáno jest pouze místo, kde se má platiti, nikoliv také kým se má toto zaplacení státi. Proto není správným považovati Městskou spořitelnu v Roztokách, respektive hleděno k tomu, že domiciliátem, jak z textu zákona vyplývá, jest myšlena osoba fysická, representanta této spořitelny ředitele Aloise Heřmana za domiciliáta, a proti němu protestovati nezaplacení směnky.

Na směnce udán jest pouze domicil, tedy místo splatnosti, a za takový považujeme nejen »Roztoky«, nýbrž i »Městskou spořitelnu«, čímž je nám přesněji řečeno označením místnosti, kde se má platiti, ale v žádném případě kým se tak stane.

Od místa plnění dlužno i zde rozlišovati místnost, a pouze údaj místa rozdílného od směnečnickova neb výstavcova bydlíště či obchodní místnosti, jest domicilem podle výslovného znění zákona.

Charakterisuje-li se tato doložka domicilu tak, že se v ní spatřují zahrnuti dva rozličné právní subjekty, a za domicil považuje se údaj »Roztoky«, naproti tomu označení »Městské spořitelny«, za domiciliáta, nemá takové rozlišení zákonného podkladu, a nemůže také býti, jak výše uvedeno, správným, neboť tato doložka zahrnuje pouze ryzí domicil bez označení domiciliáta, který musil by býti výslovně jmenován.

Zde beze sporu plně se uplatňuje znění druhé věty § 22 směnečného zákona, že totiž není-li na směnce jmenován umístěnc — domiciliát, má se za to, že sám směnečník chce platiti v místě platebním, a proto pouze směnečník, v našem případě akceptanti manželé František a Berta Čejkovi jsou protestaty, a pouze jim možno směnku předkládati ku placení, ovšem v naznačeném místě platebním, a protestem osvědčiti, že se tak stalo, nebo proč se tak nestalo.

Protest pak měl by zníti asi takto:

Číslo protestu: 1005.

Protest.

Kolek 8 Kč.

Na požádání a ve jménu Městské spořitelny v Roztokách, chtěl jsem předložit dnes o jedenácté hodině dopoledne já notář původní směnku, dole přepsanou a kolekem za jednu korunu čsl. opatřenou, příjemcům směnky té pánům manželům Františku a Bertě Čejkovým, majitelům truhlářství bytem ve Veltrusích, v kanceláři Městské spořitelny v Roztokách jako domicilu, tutěž k zaplacení, avšak nezastihl jsem jich tam, a*) proto z opatrnosti pouze předložil jsem ještě tuto směnku řediteli Městské spořitelny v Roztokách panu Aloisu Heřmanovi

*) Tento další postup se doporučuje, ač není naprosto nutným, jelikož zákonu odpovídal by protest vyhotovený i bez této klausule.

k zaplacení, — obdržel jsem však od něho za odpověď: »Není krytí!«

Poněvadž se nestalo zaplacení této směnky, vydal jsem o tom tento protest atd.

Přibližně stejným způsobem vypadal by protest této směnky i v tom případě, byl-li by na směnce označen také domiciliát či umístěnc (příklad ad 2.). Jemu tedy má se směnka předkládati ku placení a to v domicilu směnečném, a proti němu možno pak jedině s účinkem protestovati.

Snad pouze tehdy, kdyby na směnce byl domiciliátem jmenován ředitel Městské spořitelny v Roztokách, jako domicilu, na př. doložkou: »Platí pan Alois Heřman u Městské spořitelny v Roztokách«, byl by původní protest na místě, ač odporučovala by se poněkud změněná stylisace, aby přesněji vynikla rozličnost osob domicilu a domiciliáta. Ovšem ani původní znění nebylo by závadné.

Zbývá mi snad ještě zmíniti se o tak zvaném »nevlastním domicilu«. Jím rozumíme, je-li na směnce označeno místo, které z geografického hlediska jest týmž místem, ve kterém se zároveň nachází obchodní místnost nebo bydlíště směnečného dlužníka, avšak udána jest jiná místnost, než tato jeho obchodní místnost nebo bydlíště.

Taková směnka označena jest platebnou či výplatnou, což v praxi děje se na př. »Splatno u Městské spořitelny v Roztokách«, při čemž se ovšem předpokládá, že směnečný dlužník bydlí rovněž v Roztokách.

Tato platebna má pouze význam pokud se jedná o místo, kde se má směnečný úkon, presentace ku placení a eventuální protestace pro neplacení, předsevzíti. Vůbec však nedotýká se otázky, kdo jest zde protestátem. Tím zůstává směnečný dlužník.

Ovšem i zde může býti udána osoba, která v této místnosti, na rozdíl od směnečného dlužníka, má směnku zaplatiti, — tak zv. »nevlastní domiciliát«. Tomuto dlužno pak presentovati a vůči němu osvědčovati nezaplacení. Zmocněnc tento i zde zrovna jako domiciliát není směnečným dlužníkem, ani vůbec ve směnečném poměru a jeho právní postavení řídí se ustanoveními práva soukromého.

Také v tomto případě v praxi sepisuje se protest analogicky jako v případě prvním jsem naznačil, ovšem třeba se přísně vystříhati slov »domicil — domiciliát«, která zde naprosto nejsou na místě.

Ovšem v praxi ani při těchto platebních někdy se nečiní podstatných rozdílů, a protest pak i zde vyhotovuje se podle formuláře, který jsem na začátku uvedl.

Byl-li by protest dělán takto šablonovitě, stal by se pak aktem technicky ryze formálním. Pro nás na žádný pád není vhodno ani stavovsky prospěšno, aby důležitost tohoto směnečného aktu, na němž pravidelně závisí zachování a uplatnění směnečných práv, v praxi stereotypním vyhotovováním byla zastírána, a proto tato ryze praktická úvaha, myslím, hodna jest povšimnutí.

Upozornění.

Spolek čsl. notářů odbor »PRAHA« společně se Spolkem čsl. notářů zúčastní se pořádání

programového večera spojeného s tancem

v některých místnostech resp. sálu předního restaurantu pražského, který pořádá Jednota čsl. advokátů v Praze za účasti stavu soudcovského